

Bemidlede Interesse, hvis vi komme i den Retning, som dette Endringsforslag antyder, udenkat det selvfølgelig naaer Maalet. Kunde vi komme til en lærlig Konto for disse Fortfættelseskoler, tror jeg, det var det Allerbedste; men jeg kan ikke se Andet, end at den Tone eller den Mening, jeg synes at spore gaar igjennem ærede Medlemmers Udtalelser, kan paa ingen mulig Maade falde sammen med mine Anskuelser.

Berntsen: Jeg er fuldstændig uenig med den ærede sidste Taler. Efter det Kjendskab, jeg har til Landboforhold, tror jeg nok, jeg har Ret, naar jeg paaistaar, at det kun er i en meget ringe Grad, at Husmandsklassen har Naad til, økonomisk Evne til at lade sine Børn gaa i Fortfættelseskoler. Allerede Skoletvangen, der nu hviler paa Børnene indtil 14 Aars Alderen, hviler meget trykkende paa Smaafolk, især naar Børnene naae op til 13—14 Aars Alderen, og den Lov, som vi engang have faaet vedtaget, og som hjemlede Ret til at udskrive Børnene med det 13de Aar, naar de havde de fornødne Kundskaber, en Lov, som var human og hensynsfuld overfor Smaafolk, og en Spore for dem til at sørge for, at deres Børn i Tide naaede det Maal af Kundskaber, som kan læres i Almueskolen, er bleven fuldstændig illusorisk ved en Resolution, der er kommen fra den høitærede Kirke- og Undervisningsminister. Naar den ærede Rigsdagsmand, der sidst talte, derfor siger, at det er hans Erfaring, at der er flere Steder paa Landet, hvor man lader Børnene arbejde om Sommeren og gaa i Fortfættelseskoler om Vinteren, saa tvivler jeg ikke om, at det er rigtigt, men den ærede Rigsdagsmand har vist sin Erfaring fra Gaardmandsklassen. Det er denne, der i Reglen benytter sig af disse Skoler, lader sine Børn arbejde om Sommeren og lader dem gaa i Skole om Vinteren, men Husmandsklassen kan ikke. Hvor skulde en Husmand dog kunne føde en saadan Dreng for en saa lille Understøttelse, som han kan faae for at gaa i Fortfættelseskolen, for 50 Kr.? Det er jo en komplet Umulighed. Derfor tror jeg, at jeg har fuldstændig Ret, naar jeg siger, at Fortfættelseskoler ere Skoler, der nærmest ville blive Skoler for Børn af Gaardmandsklassen og med den Sigestillede. Naar den ærede Rigsdagsmand siger, at det dog maatte være Formaalet for os Allesammen, at Folket kunde naae saa høit som muligt i almen Oplysning, er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem i denne Sætning, men jeg mener, at den rette Wei at gaa i saa Henseende er at sørge for, at Almue-

skolen giver en saa fyldig Undervisning som muligt, altsaa sørge for en Reformering af den. En saadan Reform kan man imidlertid godt iværksætte selv uden Lov. Der er jo slet ikke det Mindste i Weiien for, naar Skolerne ere overfyldte, som den ærede Rigsdagsmand antydede, at man kan ordne det rent administrativt i Kommunerne, naar bare Kommunerne have Sind for det og Lyst til at offere de Penge, som maa offres. Mangfoldige Steder er der jo indført Bogeskoler, Smaaskoler for Børn, altsaa en Inddeling af Almueskolen i 3 Klasser; derved kunne Skolerne yde Børnene en fyldigere Undervisning, end hvor de ere overfyldte og inddelte i 2 Klasser. En saadan Wei kunde det være ønskeligt at gaa, og en saadan Wei staar aaben for alle de Sogneraad, som have Lyst til at offere derpaa og have Forstand og Syn paa dette Forhold. Her at knytte Spørgsmaalet om Fortfættelseskoler, der nærmest ere Gaardmandskoler, til Spørgsmaalet om Høiskolerne, tror jeg er urigtigt, helt bortset fra, hvad jeg tidligere gjorde opmærksom paa, at Alderen mellem 14 og 18 Aar er den bedste Alder til at lade de unge Mennesker udvikle deres legemlige Kræfter i og lære den Gjerning, de skulle gjøre, medens den modnere Alder er den bedste til at lade dem komme paa Høiskoler i.

Bjørnbaa: Ja, det synes jo, som om det lille Endringsforslag om dette Aar var en stor og mægtig Ting, saa vidt svæver Diskussionen nu. Jeg skal blot gjøre den Bemærkning til det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (Berntsen) at han blander to Ting sammen, nemlig Understøttelse til fattige Elever og Understøttelse til Skolen. Det ærede Medlem maa vel endnu kjende saa meget til Høiskolevæsenet, at han veed, at der i de Skemaer, som Kultusministeren udstedte, fjelnes imellem Elever mellem 15 og 18 Aar, mellem 18 og 25 Aar og over 25 Aar. Altsaa regner man med som berettigede til at tages med Elever indtil 15 Aars Alderen. Hvorledes saa Skole- og Amtsrådene ville stille sig, naar der er Tale om Understøttelse til fattige Elever, bliver en helt anden Sag. At de, naar der er Tale om at styde Nogen ud, foretrækker at give til de Ældre fremfor de Yngre, er en Selvfølge alle Steder. Det er klart nok, at de gjøre det, men det har selvfølgelig ikke det Mindste med dette Spørgsmaal at gjøre. Endelig skal jeg bemærke, at man, om man sætter 17 eller 18 Aar som den laveste Grændse for dem, man har Lov til at regne med som Aarskelever ved en Skole, aldeles ikke foregriber Spørgs-